

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clara Et Praeclara Methodus Parandæ Eloquentiæ,
Secundùm Doctrinam & Præcepta Cypriani Soarii è
Societate Jesu, Ad Captum Et Praxim Faciliorem
Accommodata**

Worpitz, Georg

Coloniæ Agrippinæ, 1700

Caput 21 [i. e. 20]. De Hyperbato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68908)

Quæres 2. an non sit synecdoche simul in illa periphrasi.

Et jam summa procul villarum culmina
fumant

Majoresque cadunt altis de montibus
umbræ.

Id est fit vesper. Respondeo affirmative, neque enim negari potest, sæpius tropos plures in unum convenire posse, eorum tamen manet distinctio penes *diversitatem respectus*.

C A P U T XX.

De Hyperbato.

Est tropus qui transfert verba ex loco & sede naturali ac regulari, (quam exigunt regula syntaxeos) ad artificialem, id est prout numerus oratorius aut Poëticus postulat. Hic imperfectissimus troporum est, quia non mutat significationem, seu non transfert à significatione propria in alienam, sed tantum *modum & ordinem significandi mutat*; quia tamen hæc verborum immutatio est aliqua translatio è loco proprio, & insuper fit *cum virtute*, cum gratia & ornatu orationis (plurimum enim servit ad fluxum concinnam orationis) inde inter tropos referri potuit à Quintiliano quem hic author secutus est. Fit autem duobus modis. I. *perversione*, ubi ordo naturalis immutatur, ut nostra in æde, variis de rebus mecum locutus est ille, quo cū mihi magna est necessitudo: naturaliter enim in omni lingua hæc particula præponi

deside-

desiderant, cum sint præpositiones. 2. Trajectione, quando non servatur regularis Grammaticæ ordo, ut nominativus præcedat, adjectivum substantivo jungatur, verbum activum post se accusandi casum habeat &c. v.g. ad tuam verò laudem non modica faciebat viri illius commendatio &c. Elegans est illa trajectio Ciceronis pro Marcello, ubi cum dicere debuisset: Hodiernus dies attulit finem diurni silentii &c. sic loquitur: diurni silentii P.C. quo eram his temporibus usus &c. Verùm hic

Nota 1. non esse verba nimis longè à se dissocienda, quia obscuratur oratio, dum non potest commodè percipi, quorsum unumquodque spectet, & cum quo sensum faciat. Tale est illud Virgilii l. 1. Æneid.

Tres Notus, abreptas, in saxa latentia
torquet,

Saxa, vocant Itali, mediis quæ in fluctibus
aras.

Ubi verborum ordo est: Notus torquet tres (naves) abreptas in saxa, quæ saxa latentia in mediis fluctibus Itali vocant aras. Idem. l. 1. Georg.

Si varias pelagi volucres, & quæ Asia
circum

Dulcibus in stagnis rimantur prata Cæs
ystri,

Certatim argos humeris infundere ro
res.

In cassum vides.

V

Or

Ordo est: si videas varias volucres pelagertatim infundere largos rores humeris incassum, quæ in stagnis dulcibus Cystri rimantur circum Asiæ prata. Tale est illud:

Centum claves, claviger unus habebat, erat qui:

Et:

Qui latas nares, est furiosus, habet.

Notaz, non esse faciendam vocis unius in duas divisionem, quemadmodum poëta faciunt. v. g. meri nomenque diei. Et:

Hic sibi pangendo versus, cere-complunur-brum.

Tale est illud Gracchi:

Præfractè oblatam stultum est, medi spernere cinam.

Ausonii, Matrique cida Nero. &: villâ Lucani mox potieres aco, pro Lucaniaco. Luccretii.

Aut magis hamatis inter se perque plicatis. Et:

Stultus les sua mi calcaria viscitur obli

Pro stultus miles obliviscitur sua calcaria

Hæc transeunt Poëtis ad strictum nimis numerum seu pedum dimensionem habentibus.

Oratori tamen vitiosa sunt. Quòd si vox sit composita ex iis, quæ etiamnum divisa sunt in

nsu, tum licebit v. g. Res autem publica. Sic

Cicero pro Marcello. Me certè in omnibus rebus satir, nostræque conjunctioni, amorique facturum, pro satisfacturum.